

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja
Nowy Rynek 14.

Administracja czynna od godz. 9—3 pp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 9.—
Miesięcznie . „ 3.—

ogłoszenia: Wiersz (trzy szpalty na stronie) Mk. 1.— Przed tekstem Mk. 2.50 za wiersz (dwie szpalty na stronie).
Drobne 20 fen. za wyraz.

Cena egzemplarza 1 Marka.

Nr 2.

Łódź, niedziela, 26 października 1919 r.

Rok I.

Od Administracji.

Niniejszym zwracamy się do wszystkich abonentów „Dziennika Zarządu m. Łodzi“ o nadesłanie prenumeraty za miesiąc listopad.

Administracja
„Dziennika Zarządu m. Łodzi“.

Dział Sprawozdawczy.

Z Obrad Magistratu.

Ambulatorjum dla pracowników Zarządu Miejskiego.

Na posiedzeniu Magistratu w d. 17 b. m. przyjęto do wiadomości oświadczenie przewodniczącego Wydziału Zdrowotności Publicznej, p. d-ra Koziolkiewicza, że projekt otwarcia specjalnego ambulatorjum dla pracowników Zarządu Miejskiego jest w opracowaniu.

Konferencje przewodniczących wydziałów.

Na wniosek p. Iżyckiego, Naczelnika Kancelarii Zarządu Miejskiego, uchwalił Magistrat w dniu 17 b. m. raz na miesiąc urządzać konferencje przewodniczących oraz kierowników biur poszczególnych Wydziałów. Przyczyni się to do wytworzenia silniejszej łączności w pracach poszczególnych wydziałów.

Samochody dla miasta.

Magistrat przyjął do wiadomości p. Zygmunta Nachera z dnia 15 października 1919 r. na dostawę 6 samochodów ciężarowych z kompletnym ekwipunkiem o sile nośnej 5000 kg. po mk. 30,000.— w walucie niemieckiej i polecono p. ławnikowi Kaffankemu wystosować w tej sprawie list do Państwowej Centrali Dewiz w Warszawie w celu pośredniczenia przy zapłacie.

Dostawy dla miasta.

Na posiedzeniu w dniu 17 b. m. Magistrat uchwalił, że wszelkie produkty spożywcze oraz opał winien zakupywać dla instytucyj miejskich li-tylko Wydział Zaprowiantowania Miasta, zaś wszelkie tkaniny i sprzęty, uzupełniające inwentarz biur miejskich— Wydział Gospodarczy, przy czem Wydziały te są odpowiedzialne za jakość, cenę i szybkość dostawy.

Płace akordowe.

Magistrat na posiedzeniu w dniu 20 b. m. uchwalił wprowadzić z dn. 22 października 1919 r. system płac akordowych na robotach publicznych, prowadzonych przez Magistrat m. Łodzi. Delegacje robotników zgadzają się na ten system płacy.

O przemianowanie ul. Olgińskiej.

Magistrat na posiedzeniu w dn. 20 b. m. postanowił zwrócić się do

Rady Miejskiej z wnioskiem o przemianowanie ulicy Olgńskiej na ul. Piramowicza. —

Grzegorz Piramowicz urodził się we Lwowie 25 listopada 1795 roku. Po skończeniu nauk w Zurawicach i u jezuitów w Lucku i Lwowie, wstępuje do tegoż zakonu. Od chwili zniesienia zakonu zaczyna się niezmordowana praca Piramowicza na polu Oświaty. W 1794 zmuszony jest wskutek niedomagania na zdrowiu przerwać szerszą działalność oświatową i 14 listopada 1801 rozstaje się z tym światem.

Był sekretarzem Komisji Edukacyjnej i odegrał wielką rolę w rozwoju oświaty polskiej.

Zapomogi dla urzędników miejskich, kształcących dzieci w szkołach średnich.

Do Komisji, mającej się zająć podziałem funduszu, przeznaczonego w roku budżetowym 1919/20 na zapomogi dla urzędników, dzieci których uczęszczają do średnich zakładów naukowych, wybrano pp. ławników Macińskiego i d-ra Kopcińskiego oraz inż. Szenfelda.

Studnia na placu przy ulicy Zagajnikowej.

Na podstawie wyniku ograniczonej konkurencji na urządzenie studni z pompą w parku Ks. J. Poniatowskiego, Magistrat uchwalił powierzyć firmie S. Bartczak i W. Kusak urządzenie takiejże studni na placu szkolnym przy ul. Zagajnikowej kosztem mk. 13,036.—

Kanał betonowy w parku „Źródlika”.

Magistrat powierzył przedsiębiorcy W. Matzowi ułożenie kanału z rur betonowych w parku „Źródlika” za sumę mk. 7,425.—, stosownie do otrzymanej oferty z dn. 21 września 1919 r.

Remont szpitala w Chojnach.

Magistrat na posiedzeniu w dniu 17 b. m. uchwalił przystąpić do remontu budynków szpitala w Chojnach kosztem mk. 6,103.—

Podział książek biblioteki Kursów Pedagogicznych.

Magistrat postanowił w dniu 17 b. m. wydelegować do komisji, ma-

jącej się zająć wspólnie z przedstawicielem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, p. dyr. J. Czeraszkiwicze.n, podziałem książek biblioteki Kursów Pedagogicznych, pp. d-ra Kopcińskiego, Augustyniaka i Starkiewicza, zaś książki, pozostałe po b. szkołach rosyjskich, zwrócić Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Z Obrad Rady Miejskiej.

Protokół

38 (I sesji) posiedzenia Rady Miejskiej. Łódź, dnia 21 października 1919 r.

Komplet radnych: 74, komplet członków Magistratu: 11.

Obecnych radnych: 55, obecnych członków Magistratu: 10.

Posiedzenie otworzył o godzinie 7 min. 05 wiecz. zastępca Przewodniczącego Rady Miejskiej, r. A. Koziołkiewiczówna, w obecności quorum Rady Miejskiej (65 członków), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego rr. W. Adamskiego i W. Doleckiego oraz sekret. Prezydjum p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia członków Rady Miejskiej, Babiackiego, Borysławskiego, Chwałbińskiego, Fichny, Gulewskiego, Kiermasa, Kotkowskiego, Müllera, Nowosielskiego, Remiszewskiego, Rzewskiego, Szendelowej, Sznella, Waszkiewicz i Węgierskiego, usprawiedliwiających swą nieobecność na posiedzeniu Rady w dniu dzisiejszym.

2. Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 673ew sprawie akcji zapobiegawczej przeciwko epidemji duru plamistego.

3. Korespondencję Magistratu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie podania jednego z obywateli m. Łodzi o wciągnięcie jego niechrzczonego syna do „rejestru bezwyznaniowców” oraz odpowiedź, otrzymaną w tejże sprawie od Ministerstwa Sprawiedliwości (odezwa z dn. 12 października r. b. za Nr. 21537/19 treści następującej: „W powołaniu się na pismo Magistratu, skierowane do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 21 lipca r. b. Nr. 3909, oraz z 16 sierpnia r. b. Nr. 5993/19, a przez to Ministerstwo przekazane Ministerstwu Sprawiedliwości do

załatwienia, Ministerstwo Sprawiedliwości komunikuje, iż ustawom, obowiązującym na obszarze b. Królestwa Kongresowego nie jest znane pojęcie „bezwyznaniowy“, iż wobec tego prowadzenie rejestru bezwyznaniowców nie jest żadną ustawą uregulowaną, a przeto żądanie Pawła Fiszera o wciągnięcie jego niechrzczonego syna do „rejestru bezwyznaniowców“ nie może być uwzględnione“.

4 a) Okólnik Związku Miast Polskich Nr. 43 w sprawie odroczenia terminu Ogólnego Jesiennego Zebrania Związku.

b. Oświadczenie Prezydum w tej sprawie, że na zapytanie telegraficzne o przyczynach odroczenia Zjazdu, Prezydum w dniu wczorajszym otrzymało telegram treści następującej:

Zjazd odroczony na parę tygodni na żądanie przedstawicieli miast obecnych na sesji zarządu październikowej“.

Uchwalono:

a) *Poza porządkiem dziennym:*

I. Odnosnie podwyższenia taryfy za ubój bydła, używalność szop i targowiska oraz za nadzór mięsny w Rzeźni Miejskiej w związku z podwyższeniem poborów pracowników tej instytucji:

1. Uznać nagłość sprawy.

2. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 38 z dnia 17 października 1919 roku, postanawia:

a) Podwyższyć dla Rzeźni Miejskiej taryfę za ubój bydła, używalność szop i targowiska oraz za nadzór mięsny na czas od dnia 1 listopada 1919 r. do dnia 1 kwietnia 1920 r.:

za ubój:

bydła do 350 f.	do	9.—	mk.	od	szt.
„ „ 600	„	11.—	„	„	„
„ „ 800	„	13.—	„	„	„
„ wyż. 800	„	15.—	„	„	„
cieląt „ 40	„	3.—	„	„	„
„ wyż. 40	„	4.—	„	„	„
baran. „ 30	„	2.—	„	„	„
„ wyż. 30	„	3.—	„	„	„
kóz „ 40	„	2.50	„	„	„
„ „ 40	„	3.—	„	„	„
koni do 600	„	12.—	„	„	„
„ wyż. 600	„	15.—	„	„	„
świń zo 200	„	9.—	„	„	„
„ wyż. 200	„	10.—	c	„	„

za targowisko:

bydła rogatego do 2.—	mk.	od	szt.
koni	3.—	„	„
cieląt, bar. i kóz „	1.—	„	„
świń	1.50	„	„

za używalność szop:

bydła rogat. i koni do 1.50	mk.	od	szt.
cieląt, bar. i kóz „	— .50	„	„
świń	1.—	„	„

za nadzór mięsny:

za obejrzenie	mięsa przymu-	sowego	do	1.—	mk.	od	puda
za przechowa-	nie mięsa . . .	„	— .50	„	„	„	
za w aż eni e	mięsa	„	— .50	„	„	„	
za zbadanie	mięsa wieprzo-	wego pod mi-	kroskopemina	fundusz ubez-	piecz.	„	1.20, od sztuki

b) W związku z podwyższeniem taryfy zobowiązać Zarząd Łódzkiej Rzeźni Miejskiej do podniesienia z dniem 1 listopada 1919 r. poborów niesięcznych:

urzędnikom o mk. 1.767.50 t. j. do mk. 5.125.— miesięcznie,

robotnikom o mk. 2.061.20 t. j. do mk. 6.866.60 miesięcznie.

c) Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

II. Odnosnie zarządzenia Elektrowni Miejskiej w sprawie uruchamiania motorów, pompujących wodę, wyłącznie w czasie pomiędzy godziną 11 wieczorem a 6 rano:

1. Odrzucić nagłość sprawy.

2. Sprawę, jako zwykłą, przekazać do regulaminowego traktowania.

a) *W sprawach, objętych porządkiem dziennym:*

I. Odnosnie wyborów uzupełniających do komisji i delegacji miejskich:

Delegować z ramienia Rady Miejskiej:

a) do Komisji Pracy r. I. Gepperta.

b) do Delegacji Dobroczywności Publicznej — rr. W. Adamskiego i J. Unieszowskiego,

c) do Komisji do Spraw Przedmieść — r. J. Marciniaka,

d) do Komitetu Tanich Kuchen — r. J. Unieszowskiego,

e) do Komisji Finansowo-Obliczeniowej — rr. F. Wójciaka i H. Kropfa,

f) do Delegacji Plantacji Miejskich — rr. J. Marciniaka, I. Gepperta i M. Gajewską,

g) do Komisji Gospodarczej — r. A. Schnella,

h) do Komisji Stałej dla Zakupu Gruntów — r. J. Unieszowskiego.

i) do Komisji Opieki Społecznej r. St. Macińska.

j) do Komitetu Budowy Pomnika Tad. Kościuszki r. St. Macińska.

II. Odnośnie pobierania 40% dodatku na rzecz gminy miejskiej do państwowego podatku od zysków wojennych:

1. Rada Miejska zgodnie z wnioskiem Magistratu № 5 z dn. 26 września 1919 r. postanawia:

a) Ustanowić dodatek na rzecz gminy miejskiej w wysokości 40% do państwowego podatku od zysków wojennych, podlegających pobieraniu w okręgu m. Łodzi.

b) Zatwierdzić następującą Ustawę o 40% dodatku na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi do państwowego podatku od zysków wojennych:

§ 1.

Do państwowego podatku od zysków wojennych, zaprowadzonego dekretem z dn. 5 lutego (Dzien. Praw. Nr. 12 poz. 136), a podlegającego pobraniu w okręgu m. Łodzi, ustanawia się dodatek na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi w wysokości 40% (czterdziestu procent).

§ 2.

Dodatek pobiera się za pośrednictwem kasy Państwowego Zarzą-

du Skarbowego w Łodzi jednocześnie z zasadniczym podatkiem państwowym.

§ 3.

Pobrane sumy dodatku kasa Państwowego Zarządu Skarbowego w Łodzi wpłaca z odpowiednim zawiadomieniem do kasy m. Łodzi raz na miesiąc w ciągu 10 dni po zamknięciu rachunku miesięcznego.

§ 4.

40%-owy dodatek na rzecz Kasy Miejskiej w Łodzi do podatku od zysków wojennych należy wnieść do preliminarza budżetu miasta Łodzi na rok 1920.

c) Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

2) Wniosek r. Holenderskiego w sprawie przedstawienia projektu postępowego podatku dochodowego uznać za odrębny i jako taki, wobec niezapatrzenia w dostateczną ilość podpisów, zgodnie z punktem 8 § 13 Regulaminu obrad, przekazać Komisji do Spraw Ogólnych do regulaminowego traktowania.

Z powodu braku quorum przewodniczący o godzinie 9 min. wieczór zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

(—) *Koziolkiewiczówna.*

Prowadzący protokół:

(—) *P. Rundo.*

Następne posiedzenie Rady Miejskiej.

39 (I sesji) posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się we wtorek, dnia 28-go października 1919 r. o godzinie 6-ej po południu w sali posiedzeń Rady Miejskiej.

Porządek dzienny obejmuje oprócz wniosków Magistratu i referatów komisyjnych, nie załatwionych przez Radę na posiedzeniu w dniu 21 b. m., również i referat Komisji do Spraw Ogólnych w przedmiocie petycji 2-jej Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości odnośnie zarządzenia Elektrowni Miejskiej w sprawie uruchamiania motorów elektrycznych do pompowania wody wyłącznie w czasie pomiędzy godz. 11 wieczór a 6 rano.

W sprawie Województwa Łódzkiego.

W Kaliszu odbył się w d. 19 b. m. zjazd przedstawicieli starostw, wcielonych do województwa łódzkiego w kwestji podziału województwa na kaliskie i łódzkie.

Na zjazd nie stawili się przedstawiciele starostw; brzezińskiego, łaskiego, piotrkowskiego, noworadomskiego, sieradzkiego i wieluńskiego, za to Łódź miasto i powiat reprezentowali pp. Mieczysław Horodyński z Wiskitna, adwokat przysięgły Żelazowski i Klim.

Na zjazd przybyło 23 osoby.

Przewodniczył p. Chrzanowski.

Rozprawy toczyły się z początku na temat ogólny, czy słusznie Rząd postąpił tworząc Województwo Łódzkie z wcieleniem doń powiatów ziemi kaliskiej. Przedstawiciele tych powiatów skarżyli się, że wojewoda łódzki nie dość będzie uwzględniał potrzeby rolnicze ziemi kaliskiej, że Łódź, miasto nowe niepolskie nie nada województwu należytego charakteru, że godność być miastem wojewódzkim należy się Kaliszowi, wreszcie że województwo postawi to miasto znów na nogi po klęsce wojennej.

Biorąc udział w tych rozprawach ogólnych delegat m. Łodzi, radca prawny Magistratu adw. Żelazowski bronił ustawy rządowej, motywując swe stanowisko, tem, że Łódź z sąsiednimi miastami, Pabjanicami i Zdunską Wolą tworzy pas przemysłowy ciągnący się aż do Kalisza, obszar ten winien być traktowany jako jedna całość, gdyż tylko wówczas będzie można na tej przestrzeni dokonywać większych prac gospodarczych, budowy kolei, kanałów sprawnych, zaś powiaty rolnicze ziemi kaliskiej będą uzupełniały całość, żywiąc ludność ośrodków przemysłowych.

Następnie w toku rozpraw wyjaśniło się znowu stanowisko przedstawicieli kaliskich: wobec tego, że ustawa o województwach już jest

zatwierdzona należy na razie pogodzić się z istnieniem Województwa Łódzkiego, nie mniej jednak starać się, by Sejm kiedy uzna to za możliwe ewentualnie przy układaniu Konstytucji wydzielił ziemię kaliską w oddzielne województwo, niezależnie od Łódzkiego.

Adw. Żelazowski uważa, że takie oddzielne województwo powiększyłoby bolączkę dzisiejszych sądów—gdyż podwoiłoby znowu ilość urzędników i w dwójnasób obciążyło skarb Państwa. W związku tym głosował adw. Żelazowski przeciwko temu projektowi, godząc się nań jedynie w tym wypadku, o ile do powiatów kaliskich dołączonoby powiaty poznańskie — bo wówczas korzyści z niwelacji różnic międzydzielnicowych sownie by okupiły inne niedogodności.

Wreszcie zebranie powzięło uchwałę, aby Min. Spraw Wewnętrznych przedstawiając kandydata na wojewodę zasięgało opinii ciał samorządowych.

Przedstawiciel Magistratu m. Łodzi głosował przeciwko temu ze względów prawnych, uważając, że taka ingerencja w sprawy nominacji wojewody byłaby przekroczeniem kompetencji ciał samorządnych.

Zebranie delegatów Rady Miejskiej na zebranie Związku Miast Polskich.

Protokół

posiedzenia przedstawicieli Rady Miejskiej na Jesienne Zebranie Ogólne Związku Miast Polskich, odbył się mające w dniu 31 października oraz 1 i 2 listopada r. b.

Łódź, dnia 19 października 1919 r.

Obecni: członkowie delegacji prócz d-ra Kopcińskiego, d-ra Margolisa, mecenasa Pełki, i r. Kapłana.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienie członka delegacji r. Kapłana o niemożności przyjęcia mandatu członka delegacji.

2. Okólnik Związku Miast № 43 w sprawie odroczenia terminu Zebrania Ogólnego.

Uchwalono:

1. *Odnośnie Statutu Związku Miast Polskich:*

1. Sprawę poczynienia pewnych zmian w Statucie Związku wnieść na porządek dzienny Zjazdu.

2. W związku z powyższym zaproponować przyjęcie ustępu 3 § 6 i § 9 w brzmieniu następującem:

§ 6.

Ustęp 3. „Przedstawicielami pozostałych miast mogą być zarówno radni miejscy jak i członkowie Magistratu, oraz wyborcy miejscy, powołani na zasadach proporcjonalności przez łączne wybory Rady Miejskiej i Magistratu“.

§ 9.

„Zarząd Związku składa się z prezesa, 4 wiceprezesów, 12 radców związkowych, 8 zastępców, wybieranych na dorocznym zebraniu na lat 3, oraz dyrektora Biura Związku, przyczym rok rocznie ustępuje $\frac{1}{3}$ część członków“.

3. Pozostawić ławnikowi Wajssowi swobodę wystąpienia na Zejeździe w sprawie uzupełnienia § 9 w tym sensie, iż „Członkami Zarządu Związku mogą być li tylko członkowie rad miejskich i magistratów“.

2. *Odnośnie odroczenia terminu Zebrania Ogólnego Związku:*

1. W związku z okólnikiem № 43 Związku Miast Polskich zażądać drogą telegraficzną od Biura Związku Miast Polskich bliższych wyjaśnień odroczenia terminu Zebrania Ogólnego Związku, uzależniając zajęcie stanowiska od odpowiedzi, otrzymanej w tej mierze.

Przewodniczący:

(—) L. Kern.

Prowadzący protokół:

(—) P. Rundo.

W związku z telegramem Związku Miast Polskich z dn. 20 b. m.

(protokół Rady Miejskiej z dn. 21 b. m.) w sobotę, dn. 25 b. m., o godzinie 6-ej p. p. odbyło się posiedzenie delegacji radzieckiej na Zjazd w celu zajęcia stanowiska w przedmiocie odroczenia na czas nieograniczony przez Zarząd Związku Miast terminu Zjazdu Ogólnego Związku“.

Wspólne posiedzenie Magistratu z przedstawicielami Kooperatyw Łódzkich.

W dniu 21 b. m. w siedzibie radzieckiej odbyło się posiedzenie Magistratu z przedstawicielami Kooperatyw Polskich.

Posiedzenie o godzinie 4-ej po południu zagał prezydent Rzewski dłuższą przemową, nawołując do harmonijnej współpracy przedstawicieli kooperatyw wspólnie z Magistratem, poczem na przewodniczącego zaprosił dyrektora Wydziału Zaprojektowania, p. Józefa Wołczyńskiego. Sekretarzem kierownik biura W. Z. M., p. Lauterbach.

Po ożywionej dyskusji powzięto następujące dwie uchwały:

I. W sprawie mąki.

Zebrani przedstawiciele kooperatyw, w liczbie 76, reprezentujący około 270,000 ludności zrzeszonej, stwierdzając, iż wobec zupełnego zaniedbania miasta półmilionowego, poczynając od nowych zbiorów, gdy chleba i mąki winno być podostatkiem, dalsze lekceważenie potrzeb ludności może wywołać dla porządku i bezpieczeństwa Państwa skutki tragiczne — domagają się od Magistratu *bezzwłocznego* przedstawienia grozy położenia Ministerstwu Apropowizacji i Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, oraz prezydium Sejmu i posłom łódzkim.

Początki niepokoju, które zaczęły się już obecnie w rozbijaniu sklepów zrzeszeń spożywczych i poturbowaniu kilkunastu funkcjonarjuszów sklepowych, przybrać

mogą w dalszym ciągu rozmiary katastrofalne, rezultatu których, wobec ogólnego zdenerwowania zgłodniałej ludności, przewidzieć niepodobna. Wobec powyższego stanu rzeczy zebrani oświadczają, że jeśli w ciągu tygodnia zamiast gołosłownych obietnic miasto nie otrzyma całkowitego pokrycia mąki za ubiegły okres 4-o tygodniowy, jak również zapasu mąki na tydzień, to reprezentowane przez nich kooperatywy, nie chcąc ponosić dalszej odpowiedzialności względem ludności, zmuszone będą zrzec się współpracy z Magistratem, piekarnie zamknąć i przekazać aprowizację Magistratowi, wzgl. przedstawicielom władzy państwowej.

II. W sprawie opału.

Zebrani, wysłuchawszy sprawozdania Magistratu o opłakanym stanie miasta pod względem opałowym, stwierdzają, iż przyczyną jest nie tylko słaba wydajność produkcji kopalń, lecz przede wszystkim niemożność przewiezienia do miasta potrzebnej ilości drzewa, znajdującego się w kilku punktach na stacjach kolejowych.

Wobec tego, że stałe zabiegi Magistratu o uzyskanie specjalnych pociągów, wzgl. wagonów, pozostały bezowocne, jak również i starania o możliwość nabycia drzewa z lasów rządowych oraz przydział odpowiedniej ilości drzewa drogą zwiększenia wyřębu z lasów prywatnych pozostały także bez rezultatu, zebrani domagają się w imieniu znekanej i rozgoryczonej ludności:

a) natychmiastowego wydzielenia Magistratowi potrzebnej ilości wagonów dla przewiezienia zalegającego na stacjach drzewa,

b) natychmiastowego zatwierdzenia projektu wyřębu drzewa z lasów okolicznych, w myśl złożonego memoriału Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych,

c) powiększenia Magistratowi normy węgla z 60-ciu funtów miesięcznie do 1 korca na rodzinę.

Sprawozdanie za m. wrzesień 1919 r. Wydziału Dobroczynności Publicznej.

W związku z likwidacją Przytułku dla Żebraków, uchwalono zwolnić od obowiązków Zarząd Przytułku i podziękować za dotychczasową działalność. Jednocześnie dokonano wyboru kuratorium „Domu dla Nieuleczalnych”, w skład którego weszli pp.: Łecki, Berman i pastor Gerhardt,

Uchwalono zaniechać dalszego rewindykowania należności od gmin zamiejscowych z tytułu wydanych zapomóg, ze względu na nadzwyczaj wysokie koszty administracyjne, i jednocześnie zwrócić się do Władz Centralnych z memoriałem o rozpatrzenie sprawy, dotyczącej obowiązku gmin do zwrotu kosztów zapomogowych.

Uchwalono rewindykować przy pomocy Urzędu Sekwestracyjnego zapomogi od osób, zdolnych do zwrotu kosztów.

Liczba osób, pobierających zapomogi wynosiła

	rodzin	doros.	dzieci	razem
od 26. 8. 19. do 7. 9. 19.	3250	3985	999	4984
od 8. 8. 19. „ 21. 9. 19.	3201	3916	917	4833
przeciętnie tygodn.				

pobierało	3226	3950	958	4908
---------------------	------	------	-----	------

Za czas sprawozdawczy wypłacono:

zapomóg normalnych	mk. 54,770.—
------------------------------	--------------

„ jednorazowych „	343,20
-----------------------------	--------

„ podwyższonych „	236.—
-----------------------------	-------

	mk. 55,349.20
--	---------------

Pochowano na koszt miasta:

chrześcijan	213
-------------	-----

żydów	88
-----------------	----

	301
--	-----

Sprawy Oświatowo-Kulturalne.

Z Komisji Powszechnego Nauczania.

(Dokończenie).

Zatem na gruncie Statutu, zmodyfikowanego odpowiednio do zarządzeń Dekretu, postanowiono zrealizować projekt wprowadzenia powszechnego obowiązkowego nauczania w Łodzi.

Jako pierwszą fundamentalną czynność na tej drodze uznano konieczność sporządzenia spisu dziatwy od 0 do 14 lat. Znamienną tę uchwałę powziął Wydział Szkolnictwa w dniu 24 maja 1919 roku i od tej chwili praca około powszechnego nauczania z okresu zamierzeń, planów i projektów przeszła w fazę

czynu. Spis ten dokonany został w połowie czerwca przez Wydział Szkolnictwa przy współpracy miejscowego nauczycielstwa szkół powszechnych.

Już pierwszy ten krok wykazał dobitnie, że najszersze warstwy społeczeństwa są pełne zrozumienia potrzeby nauczania powszechnego, że zatem promienie światła, przenikające do tych sfer, nie napotkają oporu. Nauczycielstwo, zbierające karty spisu, witane było wszędzie życzliwie i przychylnie, a w dzielnicach, zamieszkałych przez ludność najbiedniejszą, dotychczas najbardziej oświaty pozbawioną — wprost entuzjastycznie!

Sporządzone na podstawie tego spisu prowizoryczne obliczenia działwy w wieku szkolnym dały następujące wyniki:

	urodzonych w roku		
Dzieci 7-10 letnich	1912 jest	8143	
" 8 "	1911 "	9432	
" 9 "	1910 "	9998	
" 10 "	1909 "	10078	
" 11 "	1908 "	10928	
" 12 "	1907 "	11154	
" 13 "	1906 "	10283	
	ogółem	70016	

Do szkół miejskich uczęszczało w roku szkolnym 1918/19 (statystyka z marca 1919 r.) 3000 dzieci; w tej liczbie mieści się zgodnie ze spisem jednodniowym Wydziału Szkolnictwa z dnia 1.II. 1918 r. przeszło 5% dzieci ponad lat 13, zatem dzieci w wieku szkolnym jest:

w szkołach miejskich . . .	28500
w szkołach średnich (dane Wydz. Statyst. pg spisu jednodniowego z d. 5.V 18 r.)	6600
w szkołach elementarnych prywatnych i społecznych (Informator m. Łodzi — liczba dzieci, uczęszczających do chederów, potrącono) . . .	3400
ogółem w szkołach dzieci od lat 7 do 13	38500

Zatem dzieci w wieku od lat 7-miu do 13-tu nieuczęszczających do szkół jest 31516. Jeśli, wreszcie, odliczymy liczbę około 7000 dzieci, uczęszczających do chederów, i jeśli te zostaną uznane za szkoły, w których można czynić zadość przepisom o obowiązku szkolnym, otrzymamy liczbę 24516 dzieci, które w roku szk. 1918/19 do żadnych szkół nie uczęszczały.

Liczba ta wykazała dobitnie, że o wprowadzeniu w bieżącym roku szkolnym obowiązkowego nauczania w całej rozciągłości myśleć nie można. Należało więc opracować plan stopniowego wprowadzenia obowiązku szkolnego tak, aby 1) zrealizować to można było w ciągu kilku najbliższych lat, 2) aby przytem warunki ekonomiczne, finansowe, gospodarcze i t. p. były należyte uwzględnione i 3) aby liczba dzieci, które ukończą wiek szkolny bez uzyskania świadectwa ukończenia szkoły powszechnej, była jak najmniejsza.

Mając na uwadze te trzy kardynalne warunki, Komisja postanowiła powszechne nauczanie wprowadzić już w bież. roku szkolnym, a wprowadzenie obowiązkowego nauczania rozpocząć od trzech środkowych roczników działwy w wieku szkolnym, rozszerzając następnie przymus stopniowo na starsze i młodsze roczniki.

Jednocześnie przyjęto za zasadę, że dziecko, które zapisane zostało do szkoły powszechnej bądź z obowiązku, bądź dobrowolnie, musi do niej uczęszczać aż do ukończenia wieku szkolnego. Opracowany w ten sposób plan będzie można zrealizować w ciągu trzech lat, przytem w każdym następnym roku będzie obejmowany przymusem jeden rocznik niższy, wyższe zaś automatycznie w myśl przytoczonej wyżej zasady.

Schematycznie plan wprowadzenia powszechnego obowiązkowego nauczania w Łodzi da się przedstawić w sposób następujący.

TABLICA I.

Rok szkolny	Lata urodzenia i wiek dzieci													
	1912	7	1911	8	1910	9	1909	10	1908	11	1907	12	1906	13
1919/20	1912	7	1911	8	1910	9	1909	10	1908	11	1907	12	1906	13
1920/21	1913	7	1912	8	1911	9	1910	10	1909	11	1908	12	1907	13
1921/22	1914	7	1913	8	1912	9	1911	10	1910	11	1909	12	1908	13

Liczby podkreślone oznaczają roczniki, które po raz pierwszy w danym roku szkolnym objęte zostały przymusem. Liczby, wypisane grubszym drukiem, oznaczają roczniki, objęte przymusem z roku poprzedniego. Strzałki wskazują kierunek automatycznego rozszerzania się przymusu.

Z tablicy tej widzimy, że rocznik 1907 i 1906 (dzieci 12 i 13 letnie) nie zostały objęte przymusem. Ze smutną tą koniecznością Komisja była zmuszoną się pogodzić, a to dla następujących bardzo ważnych przyczyn. Przedewszystkiem, w wypadku zastosowania obowiązku szkolnego do dzieci 12 i 13 letnich, pośród których analfabeci stanowią bardzo pokaźny odsetek, musiano by już w przyszłym roku szkolnym, zgodnie z przytoczonym poprzednio zasadniczym artykułem „Statutu“ uruchomić kilkaset oddziałów wieczorowych, celem kontynuowania nauki dla tej dziatwy. Byłoby to niewykonalnym wobec konieczności otwierania ogromnej liczby oddziałów dziennych dla dzieci roczników młodszych, obejmowanych stopniowo przymusem szkolnym. Odstępnie zaś od tej zasady stworzyłoby tylko zastęp analfabetów-recydywistów, a poniesione koszty stałyby się bezcelowymi. Pozatem, rozpoczęcie obowiązkowego nauczania od roczników wyższych dałoby w latach następnych analfabetów 10 i 11 letnich, którzy po wyjściu z wieku szkolnego, a nieukończeniu 7-miu klas szkoły powszechnej, zwiększyliby niepomnie rze-

szę uczęszczających na naukę wieczorową. Wreszcie liczone się i z tem, że dzieci w wypadkach pracują już i zarobkują, a zatem przez pociągnięcie ich do obowiązku szkolnego zabranoby wielu bezrobotnym rodzicom pomoc i podporę. Uwzględniając więc przytoczone wyżej powody i obecne ciężkie nadzwyczaj położenie ekonomiczne, Komisja zaznacza wszakże, że do dzieci tych narazie z konieczności poniechanych powróci być może w przyszłości, jeśli warunki materialne na to pozwolą. Młodzież ta zostanie pociągnięta do obowiązku uczęszczania na naukę wieczorową, uzupełniającą, co przewiduje „Statut“ w art. 9.

Wychodząc zatem z omówionego wyżej planu, program prac Komisji na rok szkolny 1919/20 obejmuje zastosowanie przymusu szkolnego do dzieci, urodzonych w latach 1908, 1909 i 1910 (9-o, 10-o i 11-o letnich) oraz tych dzieci z innych roczników, które w ubiegłym roku szkolnym uczęszczały do szkół powszechnych.

Poniższa tablica przedstawia statystykę dzieci, objętych przymusem na rok szkolny 1919/20.

TABLICA II.

Rok urodzenia	Powszechnie		Element. pr.		Średnie pr.		Chedery		Ochrony		W domu		Nie uczące się		Wprowadzili się od daty do kancas spisu		Ogółem dzieci:			
	chłop.	dziew.	chłop.	dziew.	chłop.	dziew.	chłop.	dziew.	chłop.	dziew.	chłop.	dziew.	chłop.	dziew.	Razem	chłop.	dziew.	Razem		
1906	1.927	2.164																1.987	2.164	4.151
1907	2.217	2.500																2.217	2.500	4.717
1908	2.369	2.666	153	145	488	558	615	44	69	132	138	156	1.720	1.775	3.495	96	86	5.548	5.562	11.110
1909	2.011	2.253	166	140	406	508	669	52	123	154	150	156	1.572	1.715	3.287	80	90	5.180	5.068	10.248
1910	1.684	1.978	159	142	312	447	738	43	132	262	158	222	1.737	1.974	3.711	87	80	5.017	4.148	10.165
1911	1.108	1.253																1.108	1.253	2.361
1912	410	465																410	465	875
Razem	11.634	13.280	478	427	1.206	1.513	2.017	139	344	548	441	534	4.029	5.464	10.493	263	256	21.412	22.161	43.573

Toteż kartoteka w biurze Komisji obejmuje w chwili obecnej 43573 karty indywidualne dzieci.

Licząc się z wynikiem tej statystyki i pragnąc umieścić w szkołach wszystkie dzieci (w liczbie 1043), które w roku ubiegłym do szkół nie uczęszczały, oraz przewidując także dość znaczny dobrowolny zapis dzieci, nieobjętych przepisami o obowiązku szkolnym, Komisja postanowiła wystąpić do odnosnych władz szkolnych o uruchomienie 220 nowych oddziałów, w tem 100 zwykłych, zaś 120 — ze względu na brak lokali — popołudniowych. Przeciętny koszt nowego oddziału zwykłego obliczono na mr. 10,200 w stosunku rocznym. W sumie tej poza wydatkami na urządzenie i utrzymanie oddziału są wliczone poszczególne kwoty, przeznaczone na cele ułatwienia ubogiej ludności miasta regularnego posyłania dzieci do szkół, a więc na zaopatrywanie najuboższej dziatwy w podręczniki i materiały piśmienne, w ciepłą strawę, odzież i obuwie. Koszt oddziału popołudniowego obliczono na mrk 5950 ze względu na odpadające tutaj koszty komornego, zakupu mebli i pomocy naukowych.

Zatem koszt ogólnie otwarcia i utrzymania 100 oddziałów przedpołudniowych i 120 popołudniowych na okres 7 miesięcy, t. j. od 1.X.19 r. do 31.III.20 r. obliczono na 1.011.500 mk.

Tak zestawiony budżet został przez wydział Szkolnictwa w dniu 28 czerwca akceptowany. w tymże dniu przyjęty przez Magistrat, a już w dniu 30 czerwca wniesiony został na posiedzenie Rady Miejskiej.

Otóż, na tem posiedzeniu Rada Miejska, nie bacząc na to, że dodatkowe wniesienie do budżetu miasta na okres 7-miesięczny sumy 1,011.500 mrk stanowi ciężar ogromny, zwłaszcza wobec przeżywanym obecnie olbrzymich trudności finansowych, uchwaliła wprowadzenie w

ciągu roku szkolnego 1919/20 przymusowego nauczania dla 3-ich roczników dzieci.

Zdając sobie sprawę z obowiązków i ciężarów, jakie miastu wskutek tej uchwały ponieść wypadnie, sądzono wtedy, że jest to maximum dodatkowych wydatków na szkolnictwo w bieżącym roku budżetowym.

Tymczasem przebieg zapisu dał wynik zgoła niespodziewany. Nie mamy, co prawda, do chwili obecnej dokładnych cyfrowych danych co do ogólnej liczby zepisanych dzieci, lecz nadsyłane przez kierowników szkół powszechnych raporty podały liczby tak ogromne, że jasnym było, iż szkoły pomimo uruchomienia nowych oddziałów, wszystkich stających do zapisu dzieci w żaden sposób nie pomieszczą. Należało więc przystąpić do niezwłocznego uruchomienia dalszych oddziałów i to w liczbie przeszło 100,

Oczywiście dokonanie związanych z tem zarządzeń, jak wynajęcie odpowiedniej ilości izb szkolnych, zaangażowanie wykwalifikowanych sił nauczycielskich, uchwalenie przez Radę Miejską dodatku do budżetu miasta na utrzymanie tylu oddziałów szkolnych ponad wszelkie przewidywania i obliczenia, spowodować musiało przesunięcie terminu rozpoczęcia regularnej nauki dla dzieci nowozapisanych aż do października. Nastąpiło to, co prawda, władzom szkolnym zarówno państwowym, jak i komunalnym wiele nieprzewidzianych trudności, pokonanie których wymaga znacznych wysiłków i zabiegów. Nie ulega wątpliwości, że dopełnienie szkół powszechnych spowodowało dobrowolny zapis dzieci, do których przepisy przejściowe o obowiązku szkolnym na rok 1919-1920 nie stosują się, bowiem dla przyjęcia dziatwy w tej liczbie, jaka była objęta obowiązkiem, wszelkie przygotowania poczyniono. Toteż stwierdzenie faktu, że najszersze warstwy naszego społeczeństwa tak

silnie garną się do oświaty, jak to wykazują nasze wywody, że na pierwszy pozew tłumnie stanęły do apelu, że rozporządzenia władz szkolnych znajdują w społeczeństwie posłuch i karne ich wykonanie, daje nam pełną satysfakcję oraz najwyższą moralną rekompensatę za położoną na polu szkolnictwa uciążliwą, a jak obecnie nawet gorączkową pracę. Czerpiąc z objawu tego przekonanie, że karność i posłuch dla zarządzeń władz szkolnych nie osłabną, możemy już dziś przypuszczać, że „przymus szkolny“ w najszerszym jego pojmowaniu w społeczeństwie naszym szerokiego zastosowania mieć nie będzie.

Nie wiemy co prawda jeszcze w danej chwili, w jakim stopniu zareagowało na apel władz szkolnych ta część dzieci, która jest obowiązana do uczęszczania do szkół, bowiem tych niezbędnych, a niezmiernie ciekawych danych dostarczą nam dopiero imienne wykazy otrzymane od kierowników szkół. Sądząc jednak z liczby już zapisanych (około 50000) możemy wnosić, że odsetek opieszalych i ociągających się jest bardzo niski. Jeśli przypuszczenia nasze są słuszne t. j. jeśli zapis zarówno dozwolony jak i z obowiązku jest tak liczny, wówczas przeciąg czasu, obliczony na wprowadzenie obowiązkowego nauczania w Łodzi, zostałby zredukowany do lat dwóch. Innemi słowy, w dniu 1 września 1920 roku wszystkie obecne w Łodzi dzieci w wieku szkolnym będą uczęszczały do szkół.

Nie mówimy tego w zamiarze ściągnięcia dla władz szkolnych m. Łodzi pochwał i wyrazów uznania, te bowiem i pomimo to ze wszech miar im się należą. Pragniemy jedynie wykazać przez to, jak sobie poczyna społeczeństwo polskie po zrzuceniu kajdan niewoli, co może zdziwiać duch Poski, wyzwolony z pod ucisku ciemności. Stwierdzamy przez to, że tylko i jedynie ucisk i niewola nie pozwalały narodowi Polskiemu stanąć w sze-

regu cywilizowanych narodów na miejscu przednim, a kto wie, czy nie przodującym.

Łódź, dnia 16 października 1919 r.

Józef Zalewski.

Referent Komisji Powszechnego Nauczania.

Z wydziału szkolnictwa.

Na ostatnim posiedzeniu wydziału szkolnictwa, rozpatrywano następujące sprawy:

Wskutek podrożenia obiadów, wydział szkolnictwa zmuszony był ograniczyć ściśle ich liczbę do 10,000 dziennie i jedynie w dni szkolne, z pominięciem dni świątecznych i ferji. Wydział postanowił prosić nauczycielstwo o ścisłą kontrolę obiadów, o sprawdzenie kart chlebowych, a to w tym celu, by jedno dziecko nie otrzymywało obiadów w dwu miejscach.

Rozpatrywano sprawę budowy drewnianych baraków szkolnych, ponieważ stałe gmachy powstaną nieprędko, a w Warszawie powstał już projekt zastąpienia stałych gmachów barakami, wydział postanowił zbadać odpowiednie oferty i porozumieć się w tej sprawie z Warszawą i Krakowem, gdzie takie baraki stawiono już przed wojną.

Postanowiono oddać do dyspozycji kursów wieczorowych koła bałuckiego P.M.S. lokal szkolny przy ul. Średniej № 14, oraz widzewskiego koła Macierzy, lokal szkolny przy ul. Szpitalnej № 9, z zastrzeżeniem, że lokale będą cofnięte, o ile by w tych szkołach były wprowadzone komplety popołudniowe dla dziatwy.

Opracowano budżet szkoły gospodarstwa domowego, który przelany będzie magistratowi. Zatwierdzono rozmiary poborów dla nauczycieli średnich szkół miejskich.

Z wydziału Szkolnictwa.

Wobec licznych zapisów dzieci do szkół powszechnych, w lokalach szkolnych w roku bieżącym odbywać się będą komplety popołudniowe.

Licząc się z tym wydział zmuszony jest odmawiać instytucjom lokali na wykłady wieczorowe w tych szkołach, gdzie istnieć będą komplety popołudniowe. Inaczej bowiem byłoby niemożliwym utrzymanie lokali w porządku według wymagań higieny. Sprawę tę przesyła przyjeta przez Wydział uchwała.

Z Komisji Kulturno-oświatowej.

Komisja kulturno-oświatowa postanowiła zrealizować następujące projekty:

1) wystawę sztuki dziecka, na którą komisja gromadzi materiały, a później specjalne grono osób materiały te przesegreguje;

2) sprawę sztyldów szpecących ulice naszego miasta, która rozpatrzona ma być wspólnie z działem podatkowym;

3) kursy dla dorosłych, które podzielono na 3 zasadnicze działy: a) kursy dla analfabetów, b) uzupełniający i c) uniwersytety ludowe.

Opracowaniem programu zajęć na kursach zajmie się komisja złożona z pp. dr. Kopcińskiego (przewodniczący) Fiedlera, Augustyniaka i Wojeńskiego;

4) zabawy ludowe, widowiska i koncerty dla szerokich warstw mieszkańców m. Łodzi.

Opracowanie projektu zabaw ludowych powierzono p. Koziółkiewiczównie.

Sekcja pedagogiczno-odczytowa.

a) W celu ożywienia działalności Łódzkiego „Ogniska” Związku nauczycieli szkół powszechnych (Andrzeja 4) utworzono sekcję pedagogiczno-odczytową.

W skład prezydium sekcji weszli pp. Bronisław Szwałm (przewodniczący), Jan Braun (zastępca) i Gercz (sekretarz).

Sekcja będzie urzędowała w każdą sobotę w lokalu „Ogniska” odczyty treści pedagogicznej i ogólnej.

Kolekcjonowanie artystycznych prac dzieci.

Ministerstwo kultury i sztuki zwracało się w swoim czasie w pismach do wszystkich szkół, zainteresowanych towarzystw i osób z prośbą o nadsyłanie artystycznych prac

dzieci do lat 14 włącznie. Myśl tę podjęła komisja kulturno-oświatowa przy wydziale szkolnictwa w Łodzi. W tym też celu komisja ta zwraca się do zarządu szkół średnich, kierowników szkół pdwszechnych, towarzystw kulturalno - oświatowych i osób zainteresowanych z gorącą prośbą o łaskawe nadsyłanie prac, a szczególnie pomysłów, fantazji dziecięcej do biura Wydziału szkolnictwa. Bliższych informacji udziela wspomniane biuro (Olgińska 3) w godz. od 1—3 popoł. Prace przyjmowane będą do dn. 15 listopada.

Z Rady szkolnej okręgowej.

Na posiedzeniu Rady szkolnej okręgowej, dn. 16 b. m. między innymi, załatwiono następujące sprawy: Do komisji powszechnego nauczania z ramienia rady szkolnej okręgowej wybrano pp. dr. Skalskiego, dyrektora Tulina, dyrektora seminarjum Durę i Wasilewskiego. Rozpatrywano sprawę wynagrodzenia nauczycieli za godziny dodatkowe w oddziałach popołudniowych. Po dłuższej dyskusji i obliczeniach wyjaśniono, że rada szkolna rozporządza następującymi funduszami:

Z funduszków magistrackich 156 mk. za godzinę tygodniową w stosunku rocznym i z funduszków ministerialnych 90 mk., wobec tego postanowiono przyznać nauczycielom za rzucone godziny po 246 marek. Dodać trzeba zastrzeżenie, że cyfry te mogą ulegć nieznacznej zmianie w przyszłości.

W związku z brakiem wykwalifikowanych sił nauczycielskich postanowiono ogłosić w dziennikach o wakujących w okręgu m. Łodzi posadach nauczycieli szkół powszechnych.

Sprawy Miejskie.

Delegacja Zarządu Związku Pracowników szpitalnych w Magistracie.

Dnia 21 b. m. pracownicy szpitalni zwrócili się z zażaleniem od

Prezydenta miasta, na rzekome niesprawiedliwe transportowanie służby przez kierowników szpitali.

Prezydent Rzewski przyrzekł pracownikom zbadanie skarg i udzielenie w terminie dwutygodniowym odpowiedzi.

Zarząd Związku Urzędników Miejskich a podwyżka.

Na ostatnim walnym zebraniu pracownicy miejscy uchylili kompromisowy wniosek Magistratu, tycający się dodatków drożynianych.

Zarząd Związku dnia 21 b. m. wręczył umotywowaną odpowiedź w tej sprawie. Prezydent Rzewski stwierdził, że wszystkie związki zawodowe jeżeli wysuwają jakiegokolwiek bądź żądania wnikają również w stan finansowy danego przedsiębiorstwa, tymczasem urzędnicy wysuwając żądania ignorują krytyczny stan finansowy miasta. Niedobór wynosi 44 miliony. Po otrzymaniu 20 milionowej pożyczki pozostanie luka 24 milionów które tylko przez przejęcie przez państwo świadczeń wojennych, poniesionych przez miasto w zastępstwie państwa załatwionym być może. Stan taki winien znaleźć zrozumienie wśród pracowników którzy stykają się z gospodarką miejską dla których żadnych tajemnic niema.

Prezydent Rzewski przypisuje podobne maksymalistyczne załatwienie sprawy czynnikom niechętnym w stosunku do obecnego zarządu miasta, skrajnej prawicy i lewicy.

Prezydent Wojewódzki stwierdza że w porównaniu z cenami żywności w Warszawie płace przyznane przez Magistrat Łodzi są wyższe. Warszawa otrzymała zapomogi rządowe dla pracowników które Łodzi niestety nie przyznano, stan taki odbija się ujemnie na wzajemnych stosunkach Magistratu i pracowników miejskich.

Wice-Prezydent Faterson podkreśla że uwzględnienie żądań pracowników jest ściśle związane z przejęciem naszych świadczeń wojennych

przez państwo. W imieniu pracowników pp. Waszkiewicz, Wisławski i Ulicki podkreślili szalejącą drożyznę z powodu upadku waluty, która bezpośrednio zmusza do wysuwania żądań.

Aczkolwiek trudności finansowe Magistratu są pracownikom znane, to jednak konieczność zmusza ich do tego. Zastrzegają się oni przeciw akcji wyrotowej i z prawa i z lewa.

Wypowiadają oni zaufanie obecnemu zarządowi miasta. Prezydent Rzewski podkreślił, że zadaniem wszystkich demokratycznych i robotniczych Magistratów będzie ustalenie warunków płacy i pracy, które byłoby wzorem dla prywatnych przedsiębiorstw, ale zmiana ta wymaga czasu i zmiany stosunków finansowych i gospodarczych miasta.

W ciągu 5 dni Magistrat ma udzielić powtórnej odpowiedzi.

Stawki akordowe dla pracowników miejskich.

W poniedziałek, 20 października odbyło się w magistracie posiedzenie w sprawie ostatecznego określenia stawek akordowych dla robotników miejskich. W posiedzeniu wzięli udział: prezydent magistratu, inżynierowie wydziału budownictwa magistratu m. Łodzi.

Ze związku zawodowego pracowników miejskich.

W obecności 308 osób odbyło się w sali Rady Miejskiej nadzwyczajne zebranie ogólne Związku zawodowego pracowników miejskich.

Odczytano odpowiedź magistratu na żądania urzędników, uchwalone na poprzednim zebraniu ogólnym w sprawie polepszenia bytu moralnego i warunków pracy. Niektóre punkty memorjału zostały całkowicie uwzględnione, inne zaś tylko częściowo lub też zupełnie odrzucono.— Co do podwyżki pensji, zamiast żądanego dodatku do pensji w wysokości Mk. 200, 250 i 300 miesięcznie, względnie do stanu rodzinnego pracownika, Magistrat przyznaje w za-

sadzie 100, 150, 200 Mk., lecz uzależnia wypłatę od otrzymania gotówki ze skarbu zaświadczenia wojenne. Zebrani postanowili nie odstępować od pierwotnych żądań i zgłosili odpowiedni wniosek.

Wybrano przez aklamację zaproponowanych przez Zarząd: do Komisji rozpoznawczo - pojednawczej pp. Walenskigo, Hanke, Tempelhofa, Kołoczyckiego, Waltratusa, Górniaka, Jankielewicz, Lewkowiczównę, Pettersa; do komisji do spraw natury etycznej S. Pfeffera, Ładewskiego, Wawrzeckiego, Hirszberga, Wysockiego, panne Sroczyńską, Lindenfelda, panią Pilichowską.

Budowa szpitala miejskiego.

Wydział Budownictwa przystąpił do opracowania projektu budowy centralnego szpitala miejskiego.

Centralny szpital miejski wzniesiony zostanie przy ul. Rokicińskiej, obok składów monopolowych.

Zebranie Pracowników Wydziału Budowlanego.

Na zebranie omawiające odpowiedź Magistratu w sprawie żądań pracowników Wydziału Budowlanego przybył Wice-Prezydent Inż. Wojewódzki, który referował stanowisko Magistratu w tej sprawie. Zasadniczo Magistrat godzi się na podwyżkę pracownikom fachowym, bo jednak w całości ze względu na stan finansowy miasta przychylić się nie może.

Wypłata pensji nauczycielom.

Wypłata pensji nauczycielstwu miejskich szkół powszechnych odbędzie się we wtorek, 28-go dla szkół żydowskich i w czwartek 30-go dla niemieckich.

Kwity są do odebrania w dni wypłaty w biurze wydziału szkolnictwa od 1—3-ej popołudniu.

Apteka miejska.

Wydział Gospodarczy przy Magistracie miasta Łodzi zawarł kontrakt z właścicielem nieruchomości przy

ul. Piotrkowskiej Nr. 17 na wydzierżawienie lokalu na potrzeby apteki miejskiej.

Apteka znajdować się będzie w podwórzu na parterze i obejmować będzie 7 pokojów i piwnicę,

Kasa chorych.

Przy Związku pracowników Teatralnych utworzona została kasa chorych. Fundusze kasy tworzą się z obowiązkowych wpłać każdego pracownika w stosunku 1% od zarobku miesięcznego i 2% wpłaconych przez właścicieli Teatrów od 1-go wynagrodzenia.

Prace wydziału budownictwa.

Ze sprawozdania wydziału budownictwa za wrzesień r. b. przytaczamy nast. dane: Roboty brukarskie ukończono przy ulicach; Pasaż-Szulca, Nowo-Targowej i Północnej. Roboty w toku na ul. Rokicińskiej, 1uljusza, Obywatelskiej i Dąbrowskiej. Roboty chodnikowe zakończono na ulicy Północnej i Solnej; prowadzi się je na ul. Wolborskiej, Cmentarnej i Długiej. Roboty ziemne ukończono na ul. Mostowej Tkackiej i na zdrowiu; w toku—na ul. Siedleckiej, Łęczyckiej, Kilińskiego, Dąbrowskiej, Południowej, Matejki, Konstytucyjnej, Smugowej, Wilińskiej, Konstantynowskiej, Krzemienieckiej i Al. Unji.

Sprawy Aprowizacyjne

O ziemniaki.

Dnia 17 b. m. powrócił z Poznania dyrektor Wydziału Zaprowiantowania miasta Łodzi p. J. Wolczyński, wezwany przez zarząd związku miasta na posiedzenie Głównego Urzędu żywnościowego.

Po wyczerpującej dyskusji zdecydowano ostatecznie, iż dla państwowego Urzędu ziemniaczanego i Związku miast dyrekcja kolei zgodziła się na podstawienie dziennie od 100 do 150 wagonów, z których połowa przeznaczona zostanie dla państwowego Urzędu ziemniaczanego, druga zaś dla Związku miast, która rozdzielona będzie proporcjonalnie do ludności każdego miasta należącego do Związku. Zaznaczyć należy, iż do Związku za-

kupu ziemniaków w Poznańskim należy obecnie 16 miast, grupujących 2.400.000 mieszkańców.

Sprzedaż bez „ogonków.“

W wydziale zaopatrywania miasta radzono wraz z przedstawicielami kooperatyw i drobnego kupiectwa, jak przeciwdziałać tworzeniu się ogonków. Sposób pozornie łatwy, a jednak nastęrczył wiele trudności.

Wydział zaopatrywania zaproponował, aby obecnie 250 miejsc sprzedaży powiększyć do 3000 w ten sposób, że kooperatywom i kupcom powierzony sprzedaż artykułów kontyngensowych. Jednak kooperatywy zastrzegły się odrazu, że sprzedaż mogą uskutecznić tylko swoim członkom, kupcy zaś zażądali albo podniesienia procentu od sprzedaży artykułów kontyngensowych albo też dostarczania produktów już rozważonych, opakowanych, jednym słowem całkowicie przygotowanych do wydania konsumentom. Przyczem kupcy wyrazili obawę, że sprzedaż chleba kartkowego wywołałaby zakaz jednoczesnej sprzedaży chleba poza kartkami (t. zw. szmuglowanego).

Wprawdzie przedstawiciel wydziału zaopatrywania uspokoił obawy kupców w tym względzie oświadczeniem, że wkrótce wydany będzie bezwzględny zakaz sprzedaży chleba wogóle po za kartkami—do zgody jednak w celi solidarnego utracenia ogonków nie doszło.

Nauczyciele przeciw zniesieniu deputatów.

Na zebraniu walnem Związku zawodowego nauczycielstwa polskich szkół średnich w Warszawie zapadła jednomyślnie uchwała następująca:

„Wobec narad międzyministerjalnych nad zniesieniem tak zw. deputatów dla urzędników państwowych a tem samem i dla nauczycielstwa, walne zgromadzenie Związku zawodowego nauczycielstwa polskich szkół średnich zważywszy na to, że odebranie nauczycielstwu prawa otrzymywania po niższej cenie pewnej ilości żywności stworzy warunki, których nie naprawi stanowczo nawet ponowna znaczna podwyżka pensji, oświadczają kategorycznie, że byłoby to ciężką krzywdą dla pracującej inteligencji, natomiast źródłem nowych dochodów dla paskarzy.

Jednocześnie zwraca się do innych związków pracowników pań-

stwowych o wspólne rozpoczęcie akcji w tej sprawie w sejmie i u rządu."

Dodatkowa aprowizacja dla robotników.

Ogłoszono rozporządzenie, określające jakie kategorie robotników mają prawo do dodatkowej aprowizacji.

Są tam przede wszystkim: 1) robotnicy wszystkich zakładów przemysłowych, zatrudniających więcej niż 5 robotników, 2) pracujący w zakładach użyteczności publicznej, 3) pracujący na robotach publicznych, 4) pracownicy kolei, poczt, telefonów, telegrafów i żeglugi, 5) pracownicy zarządów miejskich i powiatowych.

Sprawy aprowizacyjne.

Na mocy materiałów dostarczonych Ministerstwu Aprowizacji przez ekspozturę P. U. Z. A. P. P. w Paryżu i Londynie referowano ze strony Ministerstwa Aprowizacji na Komitecie Gospodarczym Prezydium Rady Ministrów stan aprowizacyjny Anglii i Francji. Z referatu tego wynika, że ceny na artykuły pierwszej potrzeby w krajach tych stale wzrastają wobec niewielkich zapasów, niemogących pokryć zapotrzebowania. To też rządy angielski i francuski zmuszone są trzymać się racjonowania i systemu kartkowego, by w ten sposób choć części ludności dostarczyć artykułów pierwszej potrzeby po cenach względnie dostępnych. W pewnych wypadkach, jak naprzykład w Anglii, w stosunku do chleba, cukru, tłuszczów i mięsa rząd musiał powrócić do zaniechanego już systemu kartkowego.

We Francji brak zupełny cukru, w Anglii masło prawie całkowicie zastępują margaryną. Anglja przez czas dłuższy żywić się musiała wiele pozostawiającym do życzenia mięsem mrożonem. W kierunku normowania spożycia, Anglja widziała się zmuszoną utrudnić przyjazd cudzoziemcom i ogranicza ich pobyt do trzech tygodni. Brak taboru potęguje trudności żywnościowe. W sprawozdaniach z rynku w rubrykach z artykułami żywnościowymi stale spotyka się zamiast cen — wielomówiące „brak“, „niema“.

W krajach neutralnych Zachodu daje się zauważyć wielką ostrożność i oględność. Holandia naprzykład, obfitująca we wszystko, do dziś dnia utrzymuje karty chlebowe. Słowem, wszędzie na Zachodzie aprowizacja pozostaje jedną z najważniejszych trosk rządów.

Sytuację ogólną pogarsza obniżenie się wydajności pracy i drożyzna pieniądza. Zaradzić złemu, wedle opinii ogólnej, może oszczędność, intensywna praca, wzmoczenie eksportu i handlu zamiennego.

Jako przykład mogą posłużyć fakty następujące:

Danja eksportuje masło, importując margarynę, Szwajcarja eksportuje całą nie-

mal produkcję masła i sera, by wzamian otrzymać surowce. Dzięki eksportowi Czechy i Rumunja uzyskiwały kredyt na Zachodzie.

Zajście przed sklepem.

Przed sklepem stow. spożywczego „Rola“, przy ul. Drewnowskiej Nr. 48 zgromadził się onegdaj tłum konsumentów domagając się wydania zaległej ilości chleba na zasadzie posiadanych kartek chlebowych. Personel sklepowy nie mogąc zaspokoić słusznych żądań konsumentów, chleba nie wydawał. Wówczas konsumentki zajęły groźną postawę, zaczęły krzyczeć i rozbijać szyby. Po chwili uspokojono wzburzone umysły i tłum rozszedł się.

Sprawy Finansowe.

Wrócił do Łodzi wice-prezydent Faterson, po dwudniowym pobycie w Warszawie, gdzie wyjednał w Ministerstwie Skarbu oraz w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych zatwierdzenie VI-ej 20-miljonowej emisji obligacji miejskiej, długoterminowej, oraz krótkoterminowy kredyt aprowizacyjny do wysokości 10 milionów marek. Kredyt ten będzie udzielony Magistratowi przez Państwowy Urząd Zakupu Artykułów Pierwszej Potrzeby (Puzap).

Zatwierdzona przez Rząd VI-ta emisja pozwoli Magistratowi m. Łodzi podnieść resztę z przyznanej miastu przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową — pożyczki w wysokości 20-tu milionów marek, pod zastaw obligów miejskich, względnie kwitu tymczasowego.

W środę 22-go b. m. odbyła się w gmachu Sejmu narada z szefem Sekcji Rolnej przy ministerstwie Aprowizacji p. Zaborowskim delegacji Kooperatyw w osobach ob. ob. radnego Jaranowskiego, Grudzenia, Birencwejga, przy współdziałale posłów ziemi łódzkiej ob. ob. Napiórkowskiego (P. P. S.) Waszkiewicza (N. Z. R.), Ziemięckiego (P. P. S.) oraz ławnika Kafanego i komisarza aprowizacyjnego m. Łodzi, ob. Samborskiego. Po szczegółowym przedstawieniu krytycznego stanu aprowizacji miasta, szef sekcji Rolnej wydał polecenie niezwłocznego spro-

wadzenia do Łodzi 40 wagonów mąki z Poznania, oraz 20 wagonów mąki z Włocławka. Oprócz tego, uzyskano zezwolenie na sprowadzenie z Poznania 10 wagonów grochu. Wykonanie tego ostatniego polecenia uzależniono jednak od zgody Głównego Urzędu Żywnościowego w Poznaniu.

Nazajutrz, 23-go b. m. ta sama delegacja odbyła konferencję z wice-ministrem spraw wewnętrznych, na którą przybył również starosta m. Łodzi ob. Zbrożek. Omawiane były bolączki aprowizacyjne naszego miasta, zwłaszcza sprawa opałowa.

Wice-minister Bek zapewnił, że będą wydane surowe zarządzenia w celu zupełnego ograniczenia dowozu koleją drzewa dla odbiorców prywatnych (handlarzy i t. p.) oraz przeznaczenia odpowiedniej ilości w ten sposób zwolnionych wagonów na dostawę drzewa dla Magistratu. Dla zaoszczędzenia tonażu kolejowego, węgiel na potrzeby miasta będzie nadchodził w najlepszym gatunku, natomiast węgiel brunatny i miał będzie wyłącznie przeznaczony dla potrzeb przemysłu. Starania Magistratu, podjęte w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych, o zezwolenie na 5-cio letni wyrąb lasów w okolicach Łodzi, będą niebawem uwieńczone pomyślnym skutkiem i ustawowo ujęte, gdyż za dni kilka ukaze się w „Monitorze“ dekret ministerjalny w tym przedmiocie, poczym Magistrat niezwłocznie będzie mógł przystąpić do 5-cio letniego wyrębu w lasach okolicznych (Zgierz, Wionczyn, Zielen).

Lawnik Kafanke oraz komisarz aprowizacyjny Samborski, wyjechali w czwartek wieczorem z Warszawy do Poznania dla przyspieszenia wykonania wydanych już poleceń w sprawie sprowadzenia wyżej wspomnianych 40 wagonów mąki i 10 wagonów grochu. Spodziewać się należy, że rzecz będzie załatwiona pomyślnie, ile że towarzyszą im również poznańscy, którzy obiecali swe poparcie.

Zagadnienia Komunalne

Narada Prezydentów miast.

Z inicjatywy Oddziału Odbudowy Miasta przy Magistracie m. Łodzi zwołano dnia 22 b. r. naradę w sprawie regulacji okolicznych miast i miasteczek.

Zebrań zagaił Prezydent Rzewski, podkreślając niesłychanie ważne znaczenie ujednostajnienia prawidłowego regulacji miast i miasteczek. Przewodniczył Inż. Szenfeld. Z zaproszonych na posiedzenie miast Pabjanic i Zgierza Konstanynowa, Aleksandrowa, Rzęgowa, Tuszyńska, Brzezin i Tomaszowa przybyli przedstawiciele Zgierza, Pabjanic i Aleksandrowa.

Prezydent Rzewski otworzył zebranie życząc pomyślności we współpracy dla ważnych poczynań.

Przyjęto następujący wniosek:

Uchwała: „W myśl rozporządzenia gen. gub. z dn. 26/IX. b. r., zatwierdzonego przez Władzę Nadzorcze o planach pobudowy, zgodzono się: 1) przystąpić do sporządzenia planów regulacyjnych tych miast, które wejdą do Gospodarczego Związku Gmin okręgu łódzkiego, 2) sporządzenie tych planów polecić łódzkiemu Oddziałowi Zabudowy Miasta i 3) przyjąć na siebie udział w kosztach, które jednorazowo wyniosą w przybliżeniu około Mk. 70 za 1 hektar terytorjum miejskiego.

Uchwała ta winna być zatwierdzoną przez odpowiednie Rady Miejskie, ew. zebrania Gminne.

Wiadomości bieżące.

Życie gospodarcze.

Wycofanie jedno i dwukoronówek.
„Ilustrowany Kurjer Codzienny“ donosi z Cieszyna pod datą 18 b. m. „Rada Narodowa na Śląsku Cieszyńskim zamknęła dziś granicę Śląska Cieszyńskiego dla przewozu jedno i dwukoronówek z powodu wycofania ich z obiegu przez Czechów. Jednocześnie na całym tere-

nie Śląska Cieszyńskiego banknoty jedno i dwukoronowe utraciły wartość obiegową. W miejsce ich narazie wprowadzono bony miast Bielska i Cieszyna. Kasy mają natychmiast wymieniać drobne pieniądze na te bony, a gdyby ich brakło, ludność otrzyma kwity, które następnie będą wymienione na gotówkę. Pieniądze nikłowe austriackie mają obieg. O zarządzeniu tem Rada Narodowa zawiadomiła rząd w Warszawie z prośbą o podobne zarządzenie dla reszty kraju“.

Leczenie chorych na gruźlicę kości.

Gruźlica kostna, coraz bardziej szerzy się wśród ludności. Chorzy leżą po kilka miesięcy w szpitalu z powodu czego inni chorzy nie mogą dostać się do szpitali. Opracowany został przez wydział zdrowotności i zatwierdzony przez magistrat projekt leczenia chorych na gruźlicę kostną w ich prywatnych mieszkaniach, gdzie będą otrzymywać pomoc od specjalistów chirurgów.

W szpitalach, chorzy tacy przebywać będą mogli tylko przez czas krótki. — Rozchód przewidziany na leczenie chorych na gruźlicę kostną wynosić będzie około 80.000 rocznie. Ilość łóżek w szpitalach będzie odpowiednio zmniejszona.

Eksport Polska, Poł. Rosja, Don, Kaukaz.

Ze względu na rozwijające się stosunki handlowe z południową Rosją, jak się dowiadujemy z zupełnie wiarogodnego źródła, w najbliższym czasie Polsko — Bałtyckie T-wo handlowe na zasadzie uzyskanego zezwolenia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu wysyła większe transporty towarów do Rosji południowej oraz Kaukazu, stąd w powrotnej drodze będą dla Polski przywiezione niezbędne dla uruchomienia przemysłu naszego surowce.

Organizacja eksportu powierzona została domowi ekspedycyjnemu J. Jehn i Rudominowi.

Przedstawiciele Komisarjatu Górnego Śląska w Magistracie.

Dnia 21 b. m. przybyli do Magistratu mż. Kopiczny i p. Drejza prezes Banku Spółek Zarobkowych i „Sokoła“ wraz z p. radnym Chwalbińskim i odbyli konferencje z prezydentem Rzewskim w sprawie Górnego Śląska.

Informacje.

Z Miejskiej Kasy Podatkowej.

W Miejskiej Kasie Podatkowej w godzinach między 1/2 11 — 1/2 1 panuje natłok publiczności. Zaleca się płatnikom w celu szybszego załatwienia zgłaszać się do Kasy w godzinach rannych t. j. między 9—1/2 11.

Zajęcia w szkołach rozpoczynają się będą o godz. 9.

Inspektor szkolny okręgu miasta Łodzi, rozesał do kierowników szkół powszechnych cyrkularz ministerstwa, o rozpoczęciu wykładów w tych szkołach o godz. 9-ej rano.

Inspekcje mieszkaniowe.

Okręgowe inspekcje mieszkaniowe przy urzędzie mieszkaniowym magistratu m. Łodzi, zaczną funkcjonować 1-go listopada Okręgów będzie 6.

Z Warszawy.

Z Magistratu.

Uznając konieczność budowy cegielni miejskiej, magistrat postanowił przystąpić do urzeczywistnienia jej na gruntach Burakowa i wystąpić z odpowiednim wnioskiem do rady miejskiej.

Magistrat postanowił dla każdej uchwały i interpelacji rady miejskiej wyznaczać ze swego grona referenta, który bądź sam, bądź za pośrednictwem kierownika zainteresowanego wydziału będzie obowiązany dawać wyjaśnienia na posiedzeniach plenarnych rady miejskiej.

Magistrat uchwalił podwyższyć płacę robotnikom dniówkowym, jak następuje: 14,40 (zamiast 12), 15,60 (13), 16,80 (14), 18 (15), 19,20 (16), 20,40 (17), 21,60 (18), 21,85 (19), 23 (20), 24,15 (21), 25,30 (22), 26,45 (23), 27,50 (24), 27,50 (25).

Magistrat postanowił wypłacać zaczawszy od 1-go sierpnia r. b. do końca roku budżetowego, t. j. do 1-go kwietnia 1920 r., kierownikom szkół powszechnych w Warszawie równoważnik gruntowny stosownie do art. 9 ustawy z d. 27 maja 1919 r.

Na zakup odzieży dla wydziałów magistratu uchwalił magistrat wyasygnować wydziałowi gospodarczemu 500.000 mk.

Do rozważenia sprawy, jakie budowle należy rozpocząć w r. 1920 i jakie w 1921 i przedstawienia konkretnego wniosku w ciągu miesiąca — powołał magistrat komisję

pod przewodnictwem ławnika p. A. Weisblata w składzie: inż. J. Dzierżanowskiego, S. Plenewicza, dr. W. Męczkowski, dr. B. Akimiaka, T. Toeplitza, K. Koralewski, A. Kozłowski i W. Piotrowski. Po rozważeniu wniosku, magistrat zbada sprawę utworzenia biura budowy.

Uchwały i interpelacje miejskie. Magistrat postanowił dla każdej uchwały i interpelacji Rady miejskiej wyznaczyć ze swego grona referenta, który bądź sam, bądź za pośrednictwem kierownika zainteresowanego wydziału będzie obowiązany dać wyjaśnienia na posiedzeniach plenarnych rady miejskiej.

Podwyższenia płacy. Magistrat uchwalił podwyższyć płacę robotnikom dniówkowym jak następuje: 14,40 zamiast 12, 15,60 (13), 16,80 (14), 18 (15), 19,20 (16), 20,40 (17), 21,60 (18), 21,85 (19), 23 (20), 24,15 (21), 25,30 (22), 26,45 (23), 27,50 (24), 27,50 (25).

Rewizja budżetu miejskiego. Uchwałą magistratu z dnia 13 maja r. b. powołaną została komisja dla poddania rewizji budżetu wydatków na administrację miejską, zwłaszcza co do liczebności urzędników i urzędów miejskich. Do komisji tej weszli z ramienia magistratu pp. K. Jenike, K. Iłski, oraz z ramienia Rady miejskiej pp.: M. Jankowski, H. Larpiński, R. Szereszewski i St. Tor. Następnie na posiedzeniu Rady miejskiej w dn. 18 września r. b. powołana została komisja dla sprawdzenia wydajności pracy w poszczególnych wydziałach magistratu i odpowiedniego zmniejszenia personelu w składzie radnych: E. Fidzińskiego, St. Hirsza i St. Kijewskiego. Ze względu na to, że zadania obu komisji są identyczne, magistrat uchwalił zaprosić członków komisji drugiej radzieckiej do wzięcia udziału w pracach komisji 6-ciu.

Zakup odzieży. Na zakup odzieży dla wydziałów magistratu uchwalił magistrat wyasygnować 500,000 mk.

Wypłata równoważnika. Magistrat postanowił wypłacać począwszy od 1 sierpnia r. b. do końca roku budżetowego, t. j. do 1 kwietnia 1920 r. kierownikom szkół powszechnych m. Warszawy równoważnik gruntowy, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 27 maja 1919 r.

Z Rady Miejskiej.

Po wielokrotnych odraczeniach wczoraj Rada Miejska przystąpiła nareszcie do szczegółowych rozpraw nad budżetem m. st. Warszawy na rok 1919—20, przedstawionym do zatwierdzenia przez Magistrat. Rozpatrywanie budżetu odbywać się będzie oddzielnie dla każdego działu gospodarki miejskiej.

Pierwszy fragment preliminarza—budżet zarządu głównego referował r. Prüfer; przy dochodach 144,138 marek, wydatki projektowane łącznie z dodatkowymi kredytami wynoszą 4,849,816 mk.

Rozpoczyna dyskusję r. Libicki, podkreślając, iż brak cyfr porównawczych z poprzedniego okresu budżetowego utrudnia ogólne orientowanie się w budżecie.

Drugim z kolei występuje r. Mamczar, wyrażając zdziwienie, iż w budżecie, na liście emerytów miejskich figuruje nazwisko jednego z nauczycieli miejskich, znanego denuncjanta z czasów okupacji niemieckiej; r. Mamczar wzywa Radę miejską do poddania rewizji uchwały, na mocy której ów nauczyciel otrzymał dożywocie. Wniosek r. Mamczara przyjęto. R. Rychliński w dłuższym przemówieniu, popartem cyfrowymi danymi stwierdza, iż gospodarka miejska znajduje się pod względem finansowym w rozpaczliwym położeniu. Długi miasta z 104,3 milionów marek w chwili opuszczenia rosjan, wzrosły do 448 milionów i prawdopodobnie z końcem roku osiągną kolosalnej cyfry pół miljar-da marek. W tym czasie magistrat zdołał zaledwie zrealizować 47,5 proc. preliminowanych dochodów, co zapewne wywołało oryginalne zjawisko, iż magistrat wystąpił ze 119 wnioskami do Rady miejskiej o dodatkowe kredyty. Na utrzymanie personelu wydatkuje się 55 proc. ogółu wydatków, a że na opłacenie procentów od długów miejskich potrzeba 20 proc. od ogólnych wydatków, pozostaje przeto znikomą sumą na inne rozchody. W konkluzji mówca zgłasza wniosek, proponujący obniżenie pensji rocznej p. prezydenta i wice-prezydentów. Po przemówieniu radnego Orzecha i wyjaśnieniach radnego Prüfera, przystąpił r. Kobylecki do referowania budżetu wydziału administrowania majątkiem miejskim.

Z Kraju

Rocznica odebrania Kolei.

Posiedzenie komitetu organizacyjnego obchodu rocznicy powstania kolejnictwa polskiego 11 listopada 1918 r. odbyło się w sali posiedzeń wydziału ruchu z udziałem członków komitetu, przedstawicieli różnych korporacji: Tow. Wioślarskiego, pp.: Bolesława Michalskiego i Jana Thonnaesa, delegata koła prawników polskich, adw. Ignacego Holewińskiego, przedstawiciela inspektoratu wojsk kolejowych, podporucznika p. Eugenjusza Karbowskiego przedstawiciela „Sokołów“ a zarazem komendanta straży kolejowej, podpułkownika p. Emila Rauera, przedstawicieli Tow. Iżywiarskiego p. Edwarda Martensa, przedstawiciela

centr. Związku wojskowych d-ra Jana Lelito, delegata naczelnego komitetu konfederacji polskich reprezentującego 160 korporacji, p. Stanisława Misiakowskiego, przedstawicieli Związku poczt i telegrafu, pp.: Zygmunta Kurka i Antoniego Mucharskiego, cechów warszawskich Stanisława Lipczyńskiego, Tow. pomocy w doskonaleniu się zawodowym kobiet pp. Anny Paradowskiej i Jadwigi Trenklerówny, kół z związku kolejowego radomskiego p. Nożyczkiewicza, piotrkowskiego Juliana Nowakowskiego, łódzkiego Jana Gawrońskiego i Piotra Chelmońskiego, kaliskiego Bronisława Goldhaara, koła łukowskiego reprezentującego zarazem mieszkańców i korporacje łukowskie Aleksandra Zachoszcza, koła łowickiego pp.: Józefa Komara i Wirowskiego, łódzko-fabrycznego

p. Aleksandra Kamińskiego, zawodowego związku kolejowego pp.: Eugenjusza Sułkowskiego i Józefa Odrobiny, delegata ministerjum kolei p. Filipa Wrotnowskiego i innych. Obchód uchwalono wyznaczyć na 9 listopada. Uchwalono, aby obchód rozpoczął się uroczystem nabożeństwem, w razie pogody przed ołtarzem polowym na polu mokotowskiem przy udziale wojska, w razie zaś deszczu w kościele garnizonowym na placu Saskim. P. Rauer przestawił wniosek, aby nie tylko w Warszawie lecz we wszystkich kościołach w całej Polsce. Wniosek przyjęto.

Postanowiono, aby uroczystość obchodzoną była w całej Polsce. Wszystkie obecne na posiedzeniu stowarzyszenia i korporacje wezmą udział w obchodzie.

BANK HANDLOWY W ŁODZI

ZAŁOŻONY W ROKU 1872.

Kapitał zakładowy rub. 10,000,000. Fundusze zapas. rub. 5,000,000.

INSTYTUCJA CENTRALNA: w Łodzi, przy Aleji Tad. Kościuszki 15.

ODDZIAŁY:

w Warszawie (Kredytowa № 6),
Lublinie, Radomiu i Kielcach. □□□

AGENTURY:

w Chełmie, Zamościu i Ostrowcu.

Adres telegraficzny: Instytucji Centralnej: „Handlowy“, Oddziałów i Agentur: „Bankłódzki“.

Ogłoszenie.

Magistrat miasta Łodzi poszukuje nieruchomości (również na krańcach miasta) na pomieszczenia szpitali. Oferty z opisem budynków, ich wielkości, rozmiarem placu, oraz podaniem ceny przyjmuje Wydział Gospodarczy, ulica Dzielna № 2a.

Magistrat.